

ПРОДУКТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОВЦЕ ОТ СРЕДНОРОДОПСКАТА ПОРОДА

ЦОНКА ОДЖАКОВА

Опитна станция по животновъдство и земеделие – Смолян

През последните години се наблюдава повишен интерес към местното животновъдство. Основните причини за това са възможностите за запазване на съществуващите генетични ресурси и повишеното търсене на екологично чиста продукция. Подчертаният интерес към местните породи овце се определя от тяхната висока жизненост и приспособимост, ниска честота на масово разпространени заболявания и висока репродуктивна способност, непретенциозност към условията на отглеждане и към хранене.

Среднородопската овца е типична местна порода, произхожда от Цакела и се разпространява по планинските райони на Централни и Източни Родопи. Основните източници за хранене на тези овце са отдалечени планински пасища. Овцете от породата са отглеждани в малки до средни по размер стада. Преди Втората световна война огромен брой от тази и други местни породи са пасели по високпланинските пасища на Родопите през лятото и в равнинните ливади от Беломорска Тракия през зимата (Маринов, 1968). Среднородопската овца е многофункционална порода за месо, мляко и вълна. Вълната ѝ е груба и полугруба, използвана предимно за дрехи и халища - част от местната родопска традиция за тъкане. (Маринов, 1973). Според Хлебаров (1940) Среднородопските овце са с най-ниско живо тегло в сравнение с другите местни породи. През последните години се констатира засилен интерес към местните породи. Особено внимание се акцентира върху значението им за опазване на пасищата и тревостоите от нежелани промени. Местните разплодни овце също допринасят за запазване на населението в селските райони и заетостта в областта. По последни данни броят на Среднородопски овце е 7500.

Целта на проучването бе да се направи продуктивна характеристика на овце от Среднородопската порода и да се подчертае необходимостта от някои развъдни дейности, свързани с тази автохтонна порода.

МАТЕРИАЛ И МЕТОДИ

Проучени бяха дойната млечност на овцете и тегловното развитие на агнета от Среднородопска порода. Изследването бе проведено през 2011 година в три овцеферми на земеделски стопани в Смолянска област в селата Смилян, Сивино и Павелско.

В проучването бяха включени овцете майки на втора лактация, които се отглеждат пасищно на надморска височина от 1150-1300 m. По време на дойния период бяха изследвани млечността на овцете през месец юни, юли и август (3 контроли).

Проследено бе тегловното развитие на агнетата от Среднородопската порода, получени от трите стопанства. Живото тегло на агнета беше контролирано при раждане, при отбиване и на 18 месеца. Според Феодоров (1973) този метод е най-подходящ обобщаващ показател за растежа на животните.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

В табл. 1 са отразени резултатите от млечната продуктивност на овце от Среднородопската порода. С най-висока млечност са овцете от III група (с. Павелско) 38.1 l. Разликите между I и III група са достоверни при $P < 0.01$.

Вариането на признака млечност е най-голямо при I група 18.23%, следвана от III със 17.35% и

Таблица 1. Млечност за доен период на овце от Среднородопска порода

Table 1. Milk production for milking period of Srednородopska sheep

Група Group	<i>n</i>	$\bar{x} \pm Sx$	<i>C</i> %
I	35	32.4 ± 5.57	18.23
II	32	35.3 ± 6.19	15.44
III	32	38.1 ± 6.34**	17.35

Забележка/ Note: ** $P < 0.01$

Таблица 2. Тегловното развитие на среднородопски агнета при раждане
Table 2. Weight development of Srednorodopskata breed lambs at birth

Група Groop	Показатели Traits	<i>n</i>	$x \pm Sx$	C%
I	женски female	30	3.31±0.64	16.14
	мъжки male	30	3.73± 0.28	21.34
	средно average	60	3.51 ±0.38	14.8
II	женски female	30	2.86±0.49	12.9
	мъжки male	30	3.59±0.76**	16.3
	средно average	60	3.22±0.55	15.4
III	женски female	30	3.76±0.57**	21.76
	мъжки male	28	4.13± 0.28	19.34
	средно average	58	3.95±0.44	16.4

Забележка/ Note: ** $P < 0.01$

II с 15.44%. Получените резултати за млечността на Среднородопските овце са по-високи от установените от **Маринов** (1973) и **Vasilev et al.** (2000). По-високата млечност на Среднородопските овце в днешни дни се дължи на по-добрите условия на хранене, гледане и влияние на ненаследствените фактори на околната среда – пашата, валежите, момента на отбиване, близнене и др.

От данните, посочени в табл. 2, се установява, че средното живо тегло на женските агнетата в трите стопанства варира от 2.86 kg за II до 3.76 kg за III група. Разликите са достоверни при $P < 0.01$.

Тенденцията е еднаква с живото тегло при раждане на мъжките агнета 3.59 kg за II до 4.13 kg за III група. Разликата между половете е най-голяма при II група от 0.73 g 21%. Разликите са достоверни при $P < 0.01$. С най- високо средно живо тегло при раждане са агнетата, родени в овцефермата в с. Павелско. Получените резултати за живите тегла са по-високи от публикуваните данни на **Маринов** (1973) и **Vasilev et al.** (2000)

Живото тегло при отбиване е показател за ин-

Таблица 3. Тегловното развитие на агнета при отбиване
Table 3. Weight development of Srednorodopskata breed lambs at weaning

Група Groop	Показатели Traits	<i>n</i>	$x \pm Sx$	C%
I	женски female	30	17.96± 0.74	15.14
	мъжки male	28	20.83± 0.88	16.34
	средно average	58	19.39 ±1.06	9.8
II	женски female	30	18.79 ±0.49	10.7
	мъжки male	30	21.18 ±0.76	15.9
	средно average	60	19.99±1.1	10.4
III	женски female	30	19.66±0.57**	8.76
	мъжки male	28	22.45± 0.78	11.34
	средно average	58	21.11±0.63	14.75

Забележка/ Note: ** $P < 0.01$

тензитета на растеж на агнетата през бозайния период и е косвен показател за млечността на майките. През периода на проучване живото тегло при отбиване е в границите от 19.39 kg до 21.11 kg за III група. С най-ниско тегло са женските агнета от I група, като разликите между I и III група са достоверни при $P < 0.01$. При отбиване с най-високо живо тегло са мъжките агнета от III група - 22.4 kg. Разликите между средните стойности за теглото при отбиване в трите стопанства варират от 6% до 9% като съответно за I, II, III група живото тегло е 19.39 kg, 19.99 kg, 21.11 kg.

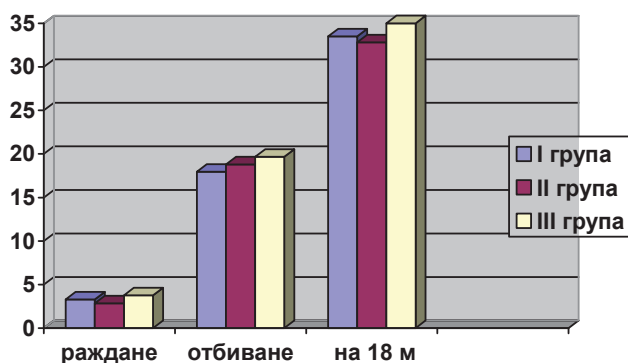
Сравнително високите вариационни коефициенти показват, че възможностите за масов отбор са добри по този признак. По данни на **Vasilev et al.** (2000) средното живо тегло на дзвизките е 91% от това на овцете майки на 2.5 години.

Живото тегло на 18-месечна възраст е показател за стопанската зрялост на дзвизките и достигнато телесно и функционално развитие, което дава възможност да се заплодят. Разликите между II - III и I - III група са достоверни при $P < 0.01$ и $P < 0.001$. Ва-

Таблица 4. Живо тегло на 18 месеца
Table 4. Live weight for 18 months

Група Group	Показатели Traits	n	$x \pm Sx$	C%
I	женски female	25	30.99±0.94	16.14
II	женски female	27	30.28±1.29	12.5
III	женски female	23	35.56±1.07**	20.76

Забележка/ Note: ** $P < 0.01$

Фиг. 1. Тегловно развитие на женски животни от Средnorodopsката порода

Fig. 1. Weighted development of females from Srednorodopskata breed

рирането е с високи стойности - от 12.5 до 20.78%.

Получените резултати за средното живо тегло на женските животни са значително по-високи от публикуваните до сега от **Маринов** (1973), **Оджакова** (1994), **Kafedjiev** (1997).

Тегловно развитие на женски животни от Средnorodopsката порода при трите групи е показано на фиг. 1. Представените данни за живото тегло показват, че при отбиване животните са с маса 50% от тази на възрастните и агнетата увеличават 10 пъти теглото си от раждане до 1.5 години.

ИЗВОДИ

Средnorodopsката порода като местна порода отговаря напълно на изискванията на породата и спецификата на планинския район – ниска млечна продуктивност средно за трите изследвани групи 35 l за доен период и живо тегло при отбиване средно 20.1 kg. Получените резултати за средното живо тегло на женските животни при 18-месечна възраст са значително по-високи (16%) от публикуваните до сега.

Средnorodopsката порода се отглежда от населението в селските райони, създава се заетост в тези райони и се произвежда екологично чиста продукция.

Главната цел на селекцията е запазването на съществуващите генетични ресурси и развъждане на породата.

ЛИТЕРАТУРА

- 1. Маринов, Й.**, 1968. Принос към проучването на месодайните качества на средnorodopska овца. Животновъдни науки, V, 5: 15-21.
- 2. Маринов, Й.**, 1972. Проучване върху средnorodopsките овце и резултати от кръстосване с цигайските кочове. Дисертация, София.
- 3. Оджакова, Ц.**, 1994. Продуктивна характеристика на местните средnorodopsки, каракачански и на овцете от създадената популация родопски цигай. Животновъдни науки, XXXI, 7-8: 36-40.
- 4. Феодоров, В. И.**, 1973. Рост, развитие и продуктивност животных. М., Колос.
- 5. Хлебаров, Г.**, 1940. Каракачанска овца. Годишник на Соф. У-т Агрот.-лесов. ф-т.
- 6. Vasilev, D., G. Dimov, Ts. Odjakova**, 2000. Dynamics of productive ability of Srednorodopska native sheep. Macedonian Agricultural Review, 47 (1-2): 65-69.
- 7. Kafedjiev**, 1997. Phenotypic and genetic parameters of some basic train in Karakachanska sheep. Bulg. J. Agric. Sci., 3: 187-192.

PRODUCTIVITY CHARACTERISTICS OF SREDNORODOPSKA LOCAL SHEEP

Ts. Odjakova

Agricultural and Stockbreeding Experimental Station - Smolyan

SUMMARY

Some major breeding features such as growth intensity and milk performance of Srednorodopska indigenous sheep are studied. The purpose of the study is to give a real concept of the valuable qualities of the breed the sense necessity of the further enhancement of preservation and breeding activities for indigenous livestock breeds in the Rhodope mountains region.

Key words: *Indigenous sheep breeds, Srednorodopska sheep, productive ability, adaptability, preservation of genetic resources.*